

Дуденко І. В.

*студентка факультету психології, політології та соціології
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПОТЕНЦІАЛ ПОЛІТИЧНОГО ЧАСУ УКРАЇНИ В ЄВРОПІ

В 1995 році після публікації «Епохи крайнощів», Е. Хобсбаум відповідаючи на питання в одному з інтерв'ю, наголошував, що: «Історична сила, ґрунтується не стільки на ідеях, скільки на певній матеріальній ситуації... ми можемо знову опинитися в іншій структурі суспільства на кшталт тієї, яка була в докапіталістичну епоху». Насамперед йшлося про контроль над фінансовими ресурсами з боку влади. Звичайно Е. Хобсбаум навряд чи тоді уявляв, що мине біля десяти років і велика частина виробництва буде переведена до Східної Азії, а для Європи постане питання мігрантів через воєнні конфлікти в Сирії, Лівії, Ємені, Колумбії, Афганістані, Сомалі.

У випадку України кількість внутрішньо переміщених осіб в результаті анексії Криму та частини окупованих територій досягла позначки понад 1,5 млн. Такі данні наводять структурні підрозділи соціального захисту населення обласних та міських державних адміністрацій. Значна частина українців висловлює недовіру до політиків, кожен відчуває на собі низький рівень соціального забезпечення. В суспільстві актуальне мислення: незначущість досягнень національної традиції та радикально позитивна оцінка традиції закордонної. Зростає впевненість більшості мас у належності до європейської системи координат. При цьому аргументом виступає значно вищий рівень життя за кордоном, більш розвинуте громадянське середовище. Маємо ситуацію в якій попри безумовний демократичний шлях розвитку перспективне майбутнє української нації та її панівної верхівки є «міфічним», а «західний» порядок денний більш привабливим.

Тож на темі політичного занепаду чи розвитку стоїть Україна сьогодні? Прагнення більшості громадян до Європи є унікальним явищем за своєю природою, бо має прояв не тільки в бажанні, а й у політичному виборі, прикладом є останні вибори Президента України, де остаточно утвердилось прагнення до демократії та не сприйняття нав'язаного курсу неоліберальної політики.

В той самий час розвиток є невіддільною частиною будь-якого політичного процесу. Прикладом є події у Франції під назвою «Нічне стояння». Проект уряду з приводу трудового кодексу перетворився на захоплення площі в Парижі. Сучасний Світ характеризується швидкою та реальною трансформацією, змінами акцентів економічного та політичного ладу. Минуле та його роз'яснення являє собою частину сучасної європейської політичної індустрії. Українська держава чітко визначила свій шлях та прагнення бути частиною Європейського Союзу, а отже має визначити: «Чи маємо ми загальну історію з Європою і що це за історія?».

Тенденція обрання несистемних політиків до ешелонів влади стала можливою не лише для України, прикладом є Франція, Греція, США. Таким чином маси шляхом волевиявлення долають прірву між сприйняттям влади і її справжньою сутністю. Еволюція політичного прошарку є природним явищем. Як вважав М. Наїм: «Влада переходить від м'язів до інтелекту, з півночі на південь, з заходу на схід, від гігантських старих корпорацій до найспритніших компаній, від закостенілих диктаторів до звичайних людей на площах та у віртуальному просторі» [1].

Водночас, якщо виходити з думки, що ідентичність формується одночасно через поєднання історії з життя своєї нації та належності до традицій інших, звідки тоді у великої частини українського суспільства відчуття себе чужим серед своїх? Почуття чужорідності в межах своєї країни, відчуття зупиненого часу й критика політичної культури є показником

необхідності змін для влади. Наприкінці 1980-х Європа також проходила подібний етап, багато проектів було створено в стилі відходу від «американської мрії» та недопущення «радянської утопії».

Звертаючись до політики пам'яті, акцент треба робити на розвитку потенціалу власної держави. С. Хафнер описував найкращу політику, як ту котру не помітно: «Важко уявити собі щось більш дитяче, ніж ті концепції, якими починають і приводять в рух маси. Та й справжні ідеї, щоб стати історичними силами, здатними рухати маси, вимагають перш за все спрощення до форм, доступних сприйняттю дитини.» [3]. Ця теза підводить нас до розуміння того, що будь-хто здатен приймати політичні рішення, які відповідатимуть загальним інтересам, але тільки за умови представницької демократії можна досконало репрезентувати інтереси всіх. Тут і проходить межа поєднання політики України та Європи, бо за час своєї незалежності досягненням України в політиці став відхід від комуністичної гіпотези, а капіталізм знову віднайшов свою власну доктрину — лібералізму. Комуністична партія припинила своє існування, а політики, і громадяни звернулися до політичного цинізму. Цей тренд відображено, як у русі «Нічне стояння», так і у масових рухах в Іспанії, Греції, Єгипті, Туреччині. Масам, які породжують подібні рухи, здається, що вони проводять реальну демократію на противагу штучній, а оскільки іншої альтернативи немає, то рух закінчується тим, що складається враження, неначе маси постають проти політики загалом.

Інший приклад, це коли через брак внутрішньої політичної єдності в апараті управління еліта сама вирішила, що представники влади зрештою мають проводити політику прийняття рішень, які будуть засновані на питаннях національної ідентичності. Тут ми й згадуємо розвиток подій 2014 року в Києві. Урок, який полягав в тому, що прагнення єдності з боку революціонерів, ще не означало політичного

об'єднання у владних колах.

Треба зберігати в пам'яті ці показові приклади прояву національної гідності громадян та слабкої волі політичної еліти. Ось тут теж закладена відповідь на питання чи є майбутнє України, як однієї з держав Європейського Союзу? Жодних сумнівів, бо саме в такі моменти нещодавньої історії й проходить співвідношення між політикою Європи та готовністю України до неї долучитися. Але, якщо Україна прагне стати однією з держав Європейського Союзу, то еліта має виступати менеджером інтересів українського суспільства. А. Сміт наводив такий приклад: «Великі нації ніколи не бідніють від марнотратства і нерозсудливості приватних осіб, але вони нерідко бідніють внаслідок марнотратства і нерозсудливості державної влади.» [2]. У глобальному масштабі А.Сміт звертав увагу на те, що в суспільства немає можливості процвітання, якщо його більшість складають злидні. Можемо констатувати, що під виглядом прагнення української влади до європейських цінностей, легко започаткувати зародження політичного розколу чи гірший сценарій у вигляді війни та втрати частини населення.

Таким чином обраний шлях політики України передбачає, що стосовно Європейського Союзу треба вибудовувати не лише спільні цілі в майбутньому, а й пам'ять щодо орієнтирів минулого. Союз для багатьох держав є символом «товариства пам'яті» [4], така спрямованість української політики, навпаки, може бути орієнтиром у майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Наим М. Конец власти. От залов заседаний до полей сражений, от церкви до государства. Почему управляют сегодня нужно иначе / Пер. с исп. Анатолий Саган, Николай Мезин, Юлия Полешук. — Москва: АСТ, Corpus, 2016 — 512 с.
2. Сміт А. Дослідження про природу і причини багатства народів / Пер. С англ. О. Васильєва. — Київ: Наш Формат, 2018.

— 722 с.

3. Хафнер С. История одного немца / Пер. с нем. Н. Елисеева. — М.: СПб.: Издательство Ивана Лимбаха, 2018. — 448 с.

4. Assmann A. Europe: A Community of memory? // Twentieth annual lecture of the GHI. In GHI Bulletine. — 2007. — N40 (Spring). — P. 11—25.